

En arbetsgrupp bestående av Christina Persson (Göteborgs stadsbibliotek), Gunilla Herdenberg (Kungl. biblioteket), Maria Törnfeldt (Sveriges Länsbibliotekarier), Roland Esaiasson (Talboks- och punktskriftsbiblioteket), Lars Björnshauge (Sveriges universitets- och högskoleförbund) och Mats Hansson (Statens Kulturråd) diskuterade våren 2009 fram ett gemensamt styrdokument kring Sverigebiblioteket, en avsiktsförklaring för det fortsatta arbetet. Det gemensamma dokumentet godkändes som Sverigebibliotekets officiella grunddokument vid Sverigebibliotekets möte den 5 mars 2009 på Kulturrådet.

Sverigebiblioteket - för en fri och ökad allmän tillgång till (offentliga) svenska biblioteksresurser : gemensam grund för det fortsatta arbetet.

Biblioteket i samhället

Genom att sätta användaren i centrum stödjer biblioteken människans lärande och individuella behov av information och kultur. Så bidrar biblioteken till lokal, regional och nationell utveckling och tillväxt i Sverige och den samlade biblioteksresursen är en styrka och tillgång för hela nationen.

Bibliotekens huvuduppgifter är att garantera fri tillgång till information, stödja självstudier, bildningsverksamhet, stödja forskning och utbildning, verka för läsande samt stimulera kulturell mångfald och kontakter mellan olika kulturer. Offentligt finansierade bibliotek av god standard, tillgängliga för alla, är en viktig förutsättning för en levande demokrati, yttrandefrihet, informationsfrihet, lärande, bildning och kulturell utveckling.

I Sverige finns ett antal offentligt finansierade bibliotek. De har olika huvudmän såsom kommun, landsting, högskola och myndigheter. Deras primära målgrupper är olika och deras uppdrag är formulerade av respektive huvudman. Medborgarna rör sig mellan de olika biblioteken utan att reflektera över att de kan ha olika uppdrag och huvudmannaskap. Vår tids accelererande informationsflöde och vår tids betoning på människors kontinuerliga lärande livet igenom ställer krav på en välutvecklad nationell struktur, ett gemensamt program för bibliotek i utveckling . I takt med att tempot i samhället ökar växer behovet av närhet till informationsresurserna. Medborgarna vill ha och ska kunna få sin informationsförsörjning där det passar dem bäst och på det sätt som passar dem bäst. Informationen ska finnas tillgänglig för alla, vid samma tidpunkt, utan extra kostnad och i ett format som var och en kan ta till sig.

Den viktigaste drivkraften i utvecklingen av kunskapssamhället är utvecklingen av ny informationsteknologi i allmänhet och utvecklingen av Internet i synnerhet. Denna utveckling har satt tydliga avtryck i bibliotekens verksamhet. Webbtjänster och tillgång till databaser är idag en viktig del av bibliotekens utbud. Samhällsutvecklingen har lett till att det blivit allt viktigare för bibliotek att samverka med andra aktörer i omvärlden och fungera som knutpunkter i nätverk. Det medför också att bibliotekssamverkan i större sammanhang blir allt nödvändigare för att biblioteken ska kunna möta användarnas behov och fylla sin roll i infrastrukturen för lärande och läsning i samhället.

Mål

Det övergripande målet för Sverigebiblioteket är att ta fram ett underlag för ett nationellt utvecklingsprogram för bibliotek och informationsförsörjning som ger utvecklingsmöjligheter och som säkerställer:

- En fri och ökad allmän tillgång till (offentliga) svenska biblioteksresurser. Regeringens tillgänglighetsmål 2010 är ledstjärna
- Ett bättre resursutnyttjande och en ökad kvalitet på service till landets medborgare
- Att bibliotek med olika huvudmän gemensamt kan samverka
- Att problemområden och strategiska utmaningar identifieras
- Att utarbeta och föreslå lösningar
- Att en plan för hur samarbetet ska organiseras tas fram

HINDER för en utveckling av bibliotekens tjänster och service

- Olika organisationsstrukturer och uppdrag
Kommun, Högskola, Myndighet
  - får alla erbjuda service åt alla?
- Ingen gemensam infrastruktur
  - olika system
  - inga gemensamma standarder som underlättar kommunikation och samverkan mellan olika system
- Rättigheter/Avtal med leverantörer
  - licenser (vem får använda vad) – inga strategier för underlättandet av informationsförsörjning av bibliotek (användargrupper) utanför licenserna

MÖJLIGHETER till utveckling av bibliotekens tjänster och service:

- Skapa en gemensam katalog och basala söktjänster (som underlättar lokal anpassning)
  - Underlätta användningen av olika bibliotek/bibliotekstyper för den enskilda användaren oavsett behörighet¹
  - Upphandla ett transportsystem som underlättar, effektiviserar och förenklar distribution av fysiska media
  - Med bakgrund i ett strategiskt tänkande ta fram förslag till hur en nationell infrastruktur för bibliotek och informationsförsörjning kan se ut och vilka element en infrastruktur bör innefatta, härunder:
-

- Etablera ett samarbetsforum för aktörer som utvecklar teknologiska verktyg och tjänster för bibliotek. Syftet är att identifiera väsentliga element i en nationell infrastruktur, inventera behovet av basala, gemensamma tjänster och verktyg och formulera en strategi för att realisera en nationell infrastruktur
  - I detta ingår
    - inventering av vilka verktyg och nättjänster som finns på och som utvecklas av svenska bibliotek.
    - formulering av en gemensam policy kring frågor om etik, standard och upphovsrätt.
    - identifiering av utbildningsbehov när det gäller baskunskaper om utveckling av tjänster (sociala medier, semantisk webb, avancerad metadatahantering o.s.v.)
    - att ta fram förslag till hur detta arbete i framtiden bör organiseras och finansieras
    - en diskussion hur verktyg och tjänster hanterar aspekter relaterat till mångkulturell service och service till personer med funktionshinder
- En nationell strategi för förvärv av databaser och andra elektroniska resurser – härunder hur organiseras och finansieras detta (upphandling).